

פרוטוקול מס. 7/ד'

בישיבת ועדת הפנים

התקיימה ביום ג', י"ב בכסלו, תשס"ד - 7.12.54 בשעה 16.45

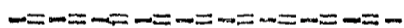
- נוכחים : היו"ר נ. חת
 ר. ברתונובי
 ש. הלל
 ס. חזני
 מ. כלפון
 ח. סיגור-כהן
 א. פרי
 ש. פדלשטיין
 ב. קסין

מוזמנים: שר המשטרה נ. איטריה.

שר פחר - המפקח הכללי של משטרת ישראל
 שר הבריאות - מפקד מחוז ירושלים.

מ.מ. בניחובסקי.

סדר-היום: התנהגות המשטרה בעת ההפגנות למען שבת קדש.

אני פותח את הישיבה.

היו"ר נ. חת:

היה עלינו לעסוק היום בתיקון חוק הבחירות לעיריות. שר הפנים, שלא יכול להיות בוס בישיבה לרגל מחלתו, ביקש להעתיק את הדיון לישיבה אחרת. אנו נקדים דיון זה בישיבת הוועדה ביום ג', הבא בשעה 17.00.

רצוני להביא לידיעת הוועדה את תכן מכתבו של שר פנסיון פרט-יצחק אשר נשלח לשר הפנים עם העתק אלינו.

(היו"ר קורא את המכתב)

אנו עוברים עתה לסדר-היום, ואני מוסר את רשות הדיבור לחבר-הכנסת בניחובסקי, כדי לפתוח את הדיון בשאלת התנהגות המשטרה בעת ההפגנות למען השבת, שאלה שהיא העלה בפניית הכנסת והועברה לוועדת הפנים.

החלטות המשטרה בענין החפגנות למען עתה קדש.

א.ס. גבי חובבסקי:

חובבני שהייתה העומדת על סדר-יומם של ועדת הפנים טענה בירור פנימי יסודי ורציני, אבל ידידותי. אין כאן כוונה לקטרג או לאתגר, אלא לערוך בירור פנימי על יחס המשטרה כלפי מה שמירע בחדשים האחרונים בירושלים.

אני חייב לציין כי לעתים שוכחים אנו את עצמנו, לרגלי העבודה הרבה העוסקת עלינו, ואיננו שמים לב לדברים הקטנים, שבלעדיהם חיינו אינם חיים. יסוד היסודות של מדינתנו צריך להיות פשוט על העקרונות שירושלים אינה רק עיר בירתה של המדינה, אלא עיר הכיסופים של כל העם בתפוצותיו, ודורות בכל התקופות חלפו לראותה התקומתה. אני עובר עתה לבעיית השבת.

אנינו רוצה להרבות בדברים על ערך השבת בישראל, אולם רצוני לומר כי עד כמה שידוע לי, עד כמה שינקתי מהפקודות, הרי אין לך דבר יותר חשוב מחילול שבת בפרהסייה. לכן חובבני שהשאלה הנדונה אינה שאלה דתית גרידא, אלא שאלה לאומית מסדרגה ראשונה. האם לפני שמים אנו שלוש עשרות שנים היה מישהו שעלה על דעתו כי כאלה יהיו פני השבת בישראל? אחר הטרגדיה האיומה של מלחמת העולם האחרונה, לאחר שכל מרכז היהדות חרבו - מאין יטאבו היהודים השומה רוחנית ונחמה אם לא בירושלים עיר הקדש? מסוים כך כותב הלב, והוא כותב בפיוחד, כאשר כאן בירושלים עיר הגאון אין טרגישים וטעריכים את קדושת השבת.

רוב חובבני ירושלים הם יהודים דתיים, ולפעלה מסחצית הילדים בה לוסדים בבתי-ספר כמלכתיים-דתיים. אטום טרם הגענו לכן שהמשטרה והכנסת יחזקו חוק בדבר קדושת השבת, אבל האם רק החוק הוא השליט? מדוע לא יפעלו השכל הישר והרגש? קיימת גם שאלה של נימוס, אפשר אולי לנסוע בשבת אבל לא תמוככי ירושלים; צריך להיות יחס מיוחד כלפי עיר קדשנו.

אנינו מדבר על משטרת ישראל באופן כללי; אני מעריך את פעולותיה של המשטרה ותובע בכל הזדמנות להגדיל את תקציבה, אולם נראה שחלק מאנושיה - אולי חלק מזער - עבר אפסם את הגבול של רגש יהודי-אנושי. לדעתי לא הרי שוטר בירושלים כהרי שוטר בכל מקום אחר, ויש לערוך בחינה ובחירה מדוקדקת של החומר האנושי של השוטרים ששולחים לירושלים. אני רוצה בכך פגיעה כבדה שואליה יהודים מאין ולאן והם נדרשים לזנות עצמם. היהודים הצועקים "שבת" לבט כותב עליהם, ואני ואיתי כיצד השוטרים דחפו אותם ואיך יתייחסו אליהם. לא מצדיק את פי שידה אכן, ומי טענה זאת - יקבל את ענשו, או ל' יהודים אלה נזעקו כדי להגן על בטחון ישראל, והיחס אליהם היה איום.

כל הענין המעורר בקשר למכוניות מסוג, ובגללן נסערו הרוחות. יהודי השכונות שבחוצותיהן עוברות מכוניות מסוג בשבת - ואני הייתי עורך קורבנים לטובת ירושלים למען יבינו וידעו את תולדות השכונות בירושלים - לבט דומה עליהם, והאם מסוד לו לחדם להביע את זעקתו בשקט? יברכו אותם יהודים הצועקים "שבת".

חובבני כי נאה עתה הכנסת כאשר - על-פי הצעת שר המשטרה - העבירה את הבעיה לבירור, ועלינו עתה להתרוסס לבעיית הבעיות: בעיית ירושלים בשבת. בחדשים האחרונים אירעו טעשים שלא ייעשו, ולכן צריכה הוועדה להיכנס לעובד הקורה על-טובת לתקן את יחס המשטרה כלפי היהודים הדתיים ולתת: עידוד לקדושת השבת וטפירתה.

ח. מינובי-כהן:

לי ברור היה שלפני הוועדה הובאה תלונה על יחס המשטרה. אם לפני דעתו של חבר-הכנסת גבי חובבסקי קיימת בעיה דתית-לאומית, מדוע לא יפתרוה שרי המשטרה והדתות יחד? אני מבקש לדעת מה הן התלונות?

היו"ר ב. חת:

חבר-הכנסת גניחובסקי מצא/לנסח את תלונתו
בדרך זו, ושם המסמך ישיב לו.

ט. חזני:

עכשיו, לאחר שהכנסת החליטה להעביר את העניין
לוועדת הפנים, אין זה עניין סיוח של חבר-
הכנסת גניחובסקי - וענינו של חבר-הכנסת גניחובסקי התברר בוועדת הכנסת -
אלא ענינה של ועדת הפנים. מאחר שהכנסת לא החליטה להוריד את ההצעה
מסדר היום אלא העבירה אותה לוועדת הפנים, מטעם שהכנסת סבורה שהעניין
כאייב בירור ביחס לעבר ולעתיד, כלומר: דרכי הפעולה של המסמך בענין
זה בעבר ופעולותיה בעתיד, ולא השבת כשלעצמה; לא ועדת הפנים תקבע
את גורל השבת בירושלים.

היות ונדובר על דברים קונקרטיים, מן הדין
סיומנו האנשים שיש בפניהם תלונות - ואלי פנו אנשים רבים בנדון, כגון:
ראש העיר, טגן ראש העיר, מזכירו של הנשיא ועוד מספר אנשים. אני
סבור שיש לטפוע אנשים אלה אולי לפני שמועטים את דברי שר המסמך.
אני מבקש לכן לדעת מה יהיה סדר הדיון.

ב. קטין:

אני רואה שמועטים לבסוף לעצמנו מה
יהיה תכן הדיון, ואני חולק על העמדת הבעיה
בצורה חד-צדדית. הבעיה הועלתה בכנסת ומסתבר שאין כאן צד אחד, אלא
הרבה צדדים: ישנה אזהרה ירושלים, ישנה אנשי דת, ישנה מסמך, יש סדר
ויטנו אי-סדר. במידה והעניין היה מטמט בנשט לדיון בכלימת הכנסת, הרי
כל אחד ואחד היה מופיע ומנסח את הדברים מנקודת-ראות שלו. היות
והכנסת החליטה להעביר את הבעיה לוועדת הפנים, אין כוונתו אחר אלא לעסוק
בכל צדדיה של הבעיה. כך אני מבין את הדיון וכך אני מבקש להעמידו
לסדר-היום.

ג. גמלונבי:

אני מבקש שהוועדה תקבע לא רק את דרכי
וסדרי הדיון, אלא גם מה היא תעשה לאחריו.
אני מסכים לדברי שני האחרים שקדמו לי: איננו דנים עתה על שאלת השבת -
וזו שאלה לגמרי אחרת - אלא בשאלת התנהגותה של המסמך, ולא התנהגותה
במקרה זה אלא התנהגותה בכלל.

אני מבקש שהוועדה תתווך לה דרך כדי שתדע
לאן פניה פועדות. הוועדה תסיק מסקנות, ותהיינה ודאי מסקנות של רוב
ומיעוט, מה יהיה גורל המסקנות?

היו"ר ב. חת:

לא מפני כחברי הוועדה להתווכח באופן ובדרך
שהם ימצאו לנכון, אבל הנושא צריך להיות ברור.
הכנסת העבירה לנו בעיה שהעלה חבר-הכנסת גניחובסקי, ואנו דנים על כך
עתה. אנו בסיק מסקנות, וכל אחד יהיה חשוי להציע מסקנות שהוא ימצא לנכון.

ד. פרלמטין:

אני אבינותי שעלינו לדון גם התנהגותה של
המסמך היה בסדר אם לאו. מה שמציע חבר-
הכנסת גניחובסקי הוא למצוא פתרון לבעיית התחבורה בשבת, ואילו הכנסת
לא העבירה לנו בעיה זו.

היו"ר ב. חת:

השאלה הועברה אלינו ואנו חייבים להסיק
מסקנות על בעיית התנהגות המסמך. על שאר
הדברים אנו רשאים להסיק מסקנות - זוהי זכותנו.

שר המטערה ב. שיטרית:

ראשית, אני חייב להודות לחבר-הכנסת
בניחובסקי על הרוח הטובה בה פתח את הבירור
בבעיה שהועברה לוועדה. ועתה רצוני להעיר משהו לגבי הצעות שהעלו כמין
חברי הוועדה, ובפרט לגבי הצעת חבר-הכנסת אזני.

גילו היתה הכנסת כחליטה להעביר את העניין
לוועדת חקירה, היה מקום להזמין ולאמול כל כמה אנשים שהוועדה תמצא
לנכון, וגם אנו היינו מביאים אולי עזרה שוטריה להעיד ולטוור תמונה
על אשר אירע בשבתות האחרונים. אבל זו אינה ועדה חקירה שאוקסה על-
ידי הכנסת, ולפיכך - עם כל הכבוד לוועדה - אם בהפוך אותה לוועדת
חקירה שתחקור על-ידי גביית עדויות, במטה גם מהקו שקבעה הכנסת וגם
מצמם העניין יהובג לפנינו.

ברור שאין אנו יושבים כמין על-פנת להעריך
את השבת, ואינוני מהוויים שני צדדים של לנו דעתת סנוגדות בנדון. אנו
רוצים שכל אדם ינוח יום אחד בשבוע, ובחקרה הסנוחה שלנו מתבטאת
בצורה נחרת מאשר מצל דמות נחרות - אולם כיצד אדם נח וזה נקראת אמלו
"סנוחה" זה מענינו האישי של כל פרט ופרט. שאסור לעבוד בשבת בתורת
מלאכה - לזאת אני מסכים. השוטר, למשל, חייב תמיד לעמוד על מסרתו,
גם ביטל חג ומועד, והיינו מודים לאנשיה הדתיים לו מאשרו לפספר לא
קטן של שוטריה לנוח בשבת. אני גם אומר בפירוש שהדת היא אשר שמה
לנו עלינו במסך שנות הגלות, אבל יש להגיל בחשבון שהתנאים והמסיבות
שתנניה בפרוצת הימים וכן גם הווי החיים.

עובדה היא שכאן באוץ אין חוק על שבת.
חבר-הכנסת בניחובסקי דיבר כמין על קדושת ירושלים, ואני חייב לו שאותם
האנשים המעייזים שהכריזו - למרות כל המכשולים - על ירושלים כעל בירת
המדינה, היו ויילוניים.

אני הבינתי מדברי חבר-הכנסת בניחובסקי
שיש לו מטעלה למסרת ירושלים שתנהג כמין בצורה נחרת מאשר בערים
אחרות. אם נבדוק את המצב באוץ עיווכח לדעת שהעיר היחידה בה נמסרת
השבת בסידה הרבה יותר גדולה מאשר בשאר הערים, זו ירושלים.

הבעיה היא של הדרכים הראשיות. לו באו
לומר לנו שיש לשטור על שכונה מסוימת, שכל יושביה הם דתיים - היה מקום
לסקול את הדברים. אבל יש לקחת בחשבון שהמבטוי הללו החלו להתפשט עד
לרחובות ראשיים, שעה עוברים גם אנשיה ויילוניים, ואי-מפסר לסגור
דרכים ראשיות. אינוני רוצה למנות את רשימת המקרים - ויש לי רשימה
נרוכה - אבל עובדה היא שברוב השבתות בהם נראתה המטערה ברחובות, היא
הוזעקה על-ידי אנשיה שופגעו.

בשבת יעבור חזר כפקד המנוז סחו"ל ורצה
להסדיר את העניינים בצורה נוחה. בחלק מסויה של היום הכל הלך לשיטרין:
הדתיים לא רעמו והמטערה לא בזעקה. ולא רק זאת, אלא שבמקום מסוים אסרה
המטערה 7 אנשיה ויילוניים שבאו למקום, והם לא היו מאותן קבוצות "הפועל".
לאחר מכן עבר ג'יפ של או"ם, שהיה בדרכו למעבר סנדלבוים, וידו בו
אנשים. גילו היה נהגו כמטיף לבסוע מבלי להתלונן - ניחא; אולם הוא
פנה למטערה שבנה למקום, ואז אירע מהזה מכווער של התנבלות על שוטריה
וקריעת כפתוריהם.

אם הדתיים יתנהגו כשורה ולא יפפו על אחרים
אורה-חיים מסוים, יתנהלו העניינים כסדרם. כמין בירושלים אין חוק עזר -
ולא המטערה אספה בכך - והמטערה אינה רשאית להאמיר את רחובותיה של
הבירה הפקר.

ר. בטוני: המטערה התנהגו בסדר - זו השאלה, ועליה
אני מבקש תשובה.

שר המטערה ב. שיטרית: אין בדעתי למנות מקרים, כי גם אני לא שמעתי
על מקרה קונקרטי של תקיפה. לדעתי התנהגה
המטערה בסדר, בהתאפקות ובהבלגה, והיא תמטיף בדרך זו.

סר סחר:

רצוני להבהיר את מצב הדברים. אין טף שוטר המעוניין לעבוד בשבת, ועוד פחות נעים לשוטרים לפזר הפגנות בכוח. כאשר מפזרים הפגנה קשה מטר לדעת את הגבול, ביחוד כאשר המפגינים אינם רוצים להיסמע; זהו הקשי שלנו. לא פגשונו במפגינים על קדושת השבת בשכונת טאה-שערים, פרט אם נעשתה מגיעה בחוסר. ברחוב ראשי, כמו רחוב יפו, שהוא מוכרח להיות פתוח לתנועה, עלוליה לקרות מינצידוטים. רצוני להביא לכם דוגמאות מספר על מעשי אלימות שאירעו,

ב- 19.9 קיבלנו תלונה מנהג מכובית דאר, אשר הכוהו וידו בו מבן. ב- 19.11 התלונן נהג שובית שבועה 20.00, בעברו במכוניתו בשכונת קסטון, בעצר על-ידי יהודים חרדיים שידו מבן במכוניתו והיא פגעה בו. ב- 26.11 התלונן מרד פוסי שהתקיפוהו על שעיטן בשבת, והוא היה זקוק לטיפול. כן נתקבלה תלונה מנהג המבולנס אשר נפגע מזריקת מבנים.

המסורה חייבת במצב זה לסנוע התקלות, ביחוד לאחר הנפילות שלנו בשבת זה. כאשר התחילו החרדים - החלו להילחם על זכויותיהם המנטל-חרדית, ידענו שתנועת הפגנות נגד ורצינו לסנוע זאת. המסורה איננה שמה לקדמת זאת, והיא עושה הכל מתוך הצורך לשמור על השקט והחוק במדינה.

ההוראות שניתנו לשוטרים נוסרות שיש להשתמש במינימום של כוח, אבל זהו גם ענין מינצידוטים: יש שוטר שיש לו צורך רוח וכוח - המשתמש ביתר כוח. בדרך-כלל לא קיבלנו תלונות על התנהגות שוטרים; היתה תלונה אחת על שוטר, והוא יצא זכאי כי התברר שמכתו לא היתה מכובית.

המסורה מוכרחה לכלם את חובתה, היא צריכה להגן על החוק ולאפשר לאזרחים להתנהג לפי ראות-עיניהם, במסגרת של חוק וסדר.

ס. חזני:

ענה הגענו לניכוס שהוועדה צריכה לדון בו, אין איש בגיב חזק שיגיד כי המסורה אינה צריכה וחייבת להגן על החוק ועל שלום הציבור, להיפך: יש מקום להתרעם - ומתרעמים - כאשר מישהו מקרב הציבור בא על-מנת לעזור לה. אין איש שיאדיק מעשי אלימות, גם לשם שמירה על השבת, אם זה מתבטא במבן שנוקד או משהו דומה לזה. יהודים הפידיים מבן בשבת, ולו גם על-מנת להגן על השבת, אינם זכאים לשאת את השם "שוברי שבת". לא הערכת מעשיהם של הלה הפידיים מבנים עוסדת לדיון; מבן קטורים בנוסח ספויים שנקבע על-ידי אכוסת, ובנדון זה השאלה מתבטאת במשפט אחד - ומני משפט את דברי סר סחר - "מספרמנט וצורך רוח" - זוהי השאלה.

השאלה היא כפולה, וצריך לבחון במיזו מידת התנהגות המסורה היתה ללא דופי מסוי בהינות: בעת הפגנה מרוכזת שהמסורה חייבת לפזר, במיזו מידה בכל המרחץ - ובמיזוחד גירושליה - מסתדלים לעצור את המספרמנט ולפעול בהתאפקות. ולבי לבי לשוטר העברי, וכל הערכתיו לו על המספרמנט ועל מידת ההתאפקות שלו, מולת מבן שובעיה שלא כן הוא בירושלים בשבתות האחרונות. לכן מבן המסקידית של הוועדה הוא לקבוע האם מבן אין המספרמנט משתלט על השוטר, האם מבן צוהג בצורך רוח, בהתאפקות ובטקס, משיב לב לנוסח העדין בו הוא מסתל, אם לאו. זאת צריך לקבוע על יסוד עדויות. השאלה האחרת היא, האם היהודים העומדים וקוראים "שבת", ואינם עושים כל פעולה פיסיית נוספת, אינם סיידים מבנים, אינם עומדים לרוחב הכביש לעצור את התנועה - האם פעולתם היא בלתי חוקית. ומני מבקש לשמוע את דעת המסורה בנדון, ולדעת גם הוועדה צריכה למה דעתה לבעיה זו.

בשאלת הגדרת הפעולה, אם היא חוקית אם לאו, מינבי מציע לשמוע עדויות; בטבע חוות-דעת ובשקלנה. מולת בשאלת התנהגות המסורה, דומני צריך לשמוע עדויות, גם מהשוטרים. מבן מבני חולק על דעת

שר המשטרה: זו איננה ועדת חקירה, אבל בכל-זאת הוטל עליה לאקדור ולקבוע עמדה, וכיצד תעשה זאת אם לא על-ידי שמיעת הדברים של המנשים שיש בפייהם תלונות. מטעם, אינני מתנגד שנטעם את השוטריה והקצינים שיהיו מעונינים כי דבריהם ישמעו.

ג. קמ"ו:

אני מצטרף לברכה על הרוח הטובה, מולת הייתי מבקש קצת יותר ספירטציה בדיבור. לי ברמה כי לן הייתה הגעיה כל-כך שקטה ונוחה - מדוע צריך היה להעלותה בפליאה? לפי תכן דברי חבר-הכנסת גביחובסקי וצורת העמדתו את הגעיה, מסתבר שלא היה צריך להעסיק את הכנסת ולהרעיש את האוזן כולה בשאלה, שמשך היה לבררה באופן שקט בוועדה.

אני חייב לומר שאינני רואה את הגעיה בצורה חד-צדדית; גם אני צד בענין מבחינה רוחנית וגם מבחינת השמיכות וההרגשות שלי. אינני יכול להביד שלכל אחד מאתנו יש רגש לדת, משום שיש גם סרירות רבה של שניה בצד הדת, ולא כמין המקום לדבר על כך.

יש לי כל ההערכה למנשיי הממסדיים, מולם במותה פידה שאני מוכן לכבד אותם, אני מבקש שאם ימנעו אותי. בירושלים, כמו בכל עיר אחרת, יש מזרחים דתיים וחילוניים, ומי שאומר שהוא רוצה לסטור על כבוד ירושלים צריך לסטור רחשית כל על האשק ועל כבוד האזרחים מסבי החוגים.

כאן אירעה נגיעה בשלומם ושלמותה של ירושלים, והפגיעה נעשתה על-ידי גורמים שונים. יש מאלנו חוק - והמוכלוסיה בישראל חיה לפי החוקים שבה חברי-הכנסת גביחובסקי וחזני פאוקקים - ויש לסטור עליו. חבר-הכנסת חזני פאל עם פעולתם של אלה העומדים וצועקים "שבת" היא בלתי חוקית. לדעתי היא בבחינת הפרת חוק והפרעת השלום גם יחד. כל התקהלות, לשם תעמולה, לשם מסיפה - וגם לשם צעקות - היא פעולה בלתי חוקית. יש בצעקות הללו גם פסוק הפרעת שלום של המוכלוסיה.

אני מבקש להבין כי אין כאן רצון להתגרות, אלא להשליט סדר ותקשורת של חיים תקינים. בסיוע שדורשים משהו מצד אחד, מוכרחים למנות גם לצד השני; השלום אינו תלוי במשטרה. המשטרה היא צד שלישי, ביטורלי, במופיע בעת שדורשים סכנו לעשות כן. אין כאן התדיינות בין המשטרה לבין המנשים הדתיים; שני הצדדים הם: מנשי הדת והציבור הלא-דתי. ואם כך הדבר, מדוע אנו במים בטענות כללי המשטרה? עלינו לבדוק את הדברים בינינו לבין עצמנו ולמצוא סודוס ויוונדי לפען שלום הציבור כולו.

כיוון שלדעתי המשטרה היא רק צד שלישי בענין, אני יכול רק להצדיק את אורך הרוח של שוטריה ועמידתם. אין געולה - ואני תרתי באירופה כולה - משטרה כשלאו שמנשיה הם כל-כך תרבותיים, מבינים ומבוססים.

אני מבקש היפוך שאוועדה תחשוב ותחפש דרכים כיצד לטחוח את הקרעים לא של המשטרה, אלא של המוכלוסיה שהיא נסערה מאד. בהזדמנות זו אני מברך את ספקד המחוז שהחל לנקוט במפעלים להשיב את הסדר על כנו, במפעלות פניהלטיים הצדדיים, על-מנת לאגוע לאסדר. אני פונה לחברי-הכנסת חזני וגביחובסקי שיתרמו את חלקם לענין, ויעמדו לצדו של סר אברהמי במאמציו להחזיר לירושלים את הסדר, השלום והכבוד.

אני יודע שרשם עיריית תל-אביב אינו איש דתי, ובכל-זאת עם עומד בשבת שומר ליד בית-הכנסת הגדול ומפנה את התאבורה לרחוב צדדי. מדוע בירושלים, שבראשה עומד רשם עיר דתי, לא נעשה הסדר כזה? כולנו נשמח אם רשם העיר, בשיתוף עם המשטרה, ימצאו את האתרון המתאים לבעיה.

אני מציע לפייה את תפקידנו במטה החלטות מסוג אלה שהזכרתי. אינני מציע להזמין עדים כי הם לא יחדשו דבר ורק יטבחו את מצב העניינים.

ר. בסתוני:

אני מתפלג על הצורה בה הביא חבר-
הכנסת גניחובסקי את הענין לועדת הפנים,
וגם על צורת התשובה של שר המשטרה. לפי נוסח זה של דבריו יכלו הם
להסדיר את העניינים בינם לבין עצמם ולא להעטיק בכך את ועדת הפנים.

ועדת הפנים אינה דנה בשאלת ההתקלויות
בשבת, וגם לא בשאלת הכפיה הדתית - אם כי ברור שלא יכולה להיות בפדינה
זו כפיה דתית, בכל צורה שהיא. כן אין עומדת על סדר-יומם של הוועדה
בעיית שמירת הסדר. השאלה שעומדת לדיון היא: האם התנהגותה של
המשטרה היתה בסדר אם לאו, ועלינו להתרכז בשאלה זו.

אני טבור כי עלינו להשיב כל לשאל
את עצמנו: האם בסופו של הברור נטיק מסקנות, ואם כן - איך? האם
נברר את הדברים, וכיצד נבררם? האם יש לשמוע את הצדדים השונים, ואת
מי להזמין? כדי שנוכל להסיק מסקנות במצפון שקט, עלינו לשמוע את
הצדדים השונים, ולכן מוצדקת תביעתו של חבר-הכנסת חזני ואני מציע
לקבלה, ואין כאן שאלה של ועדת חקירה.

כאשר דנים בשאלת התנהגותה של המשטרה,
מתעורר בלי החסד. רצוני להזכיר לשר המשטרה כי לאחר שהתפרצו אנשים
למועדון סק"י בנצרת, האסיים עתון ישראלי בגלוי את המשטרה, ולא רק
האסיים אלא קראו תגר וטען: אם הדברים אינם נכונים, תאמר המשטרה את
דברה. ואילו המשטרה שתקה.

שר המשטרה ב. שיטרית: נתתי תשובה בכנסת.

ר. בסתוני:

אני מערער על התנהגות המשטרה לא רק
כלפי חבר-הכנסת גניחובסקי, אלא גם על
התנהגות אכזרית מאד כלפי חברי-כנסת אחרים. הגיעו אלי שמועות על
התנהגות המשטרה כלפי אזרחים, ולא רק בשבת. לכן אני מגיע למסקנה
שעלינו לחקור באופן יסודי וכולל את כל המקרים בהם התנהגה המשטרה
לא כשורה, וביחוד את התנהגותה כלפי המפגינים האלה.

א.ד.א. גניחובסקי:

ספחתי לשמוע מהמפקח הכללי של המשטרה
שהיו רק 6 - 5 מקרי תלונות של אנשים

שנפגעו.

לחבר-הכנסת קפין רצוני להשיב כי אחד
מאנשי מפא"י אמר שנאומי העלה את כבוד הכנסת. לדעתי היה צריך
להעלות את השאלה בכנסת ולהביאה לידיעת הציבור, זה אינו צורך
כי איננו יכולים לטבא כגון ולדון גבעיה ברוב טובה מתוך מטרה להגיע
לפתרון טובה את הדעת.

אני חושב כי אלה השוכרים מכובדות טעם
ונוטעים בשבתות בעד כסף הם הם עוכרי ישראל, הם המפריעים את
שלושה של ירושלים, ועלינו להחזיק טובה וברכה לאלה הצועקים שבת.
אי אפשר להשלים עם מה שנעשה בזמן האחרון, עם הדזיפות של היהודים
בשני מניינים וטעמי טליתות. מדוע צריכים יהודים התולכים עם טלית
לזהות את עצמם? מדוע צריך לדחוף אותם, האם מסור להם לצעוק "שבת"
במקרה זה לא היו השוטרים והקצינים בסדר, ועליהם להודות בטעותם.
דוקא בגלל הוקרתו לטוטר העברי, יש להסיר מעליו את הרבב.

(המשך הישיבה רשם בש.)

המשך דברי א.מ. בניחובסקי:

גם ישנה מחלוקת, צריכה המשטרה לסגור את כל הרחוב, אבל מסור לה סגור אתר למתוח את הכביש ומאד שני לסגור את המדרכות. אנשי מכוניות המטה בשביל בצע כסף, ואילו אנשים אלה פעלו בשם הידיעה גדולה. אם אין עוד חוק האוסר את התנועה בשבת בירושלים, לפחות אל תפריעו להם.

תפקידה של הוועדה הוא לומר דברים ברורים ולציין בצער את התגברות חילול השבת, ועליה לדרוש כי המשטרה תעשה את הכל כדי להמעיט את חילול-השבת, ובכל-עופן כדי לא להפריע.

היו"ר ב. ז. ז.:
בתקבלו שני מכתבים, אחד מאת מר משה גליקסון-פרוש, סגן עיריית ירושלים, והשני מאת מ. בניהו, ממכון בן-צבי, המבקשים להופיע בפני הוועדה ולהעיד.

מ. חזני:
אני מוכן לשקול מחדש את הצעתי ביחס להזמנת עדות, אם המפקח הכללי של המשטרה יתייחס לשתי שאלותי.

ח. סיגור-כחן:
אני מציע לקיים דיון ולהסיק מסקנות, ואף לשמוע עדות אם יהיה צורך בכך.

ש. פרלשטיין:
אני מבקש שהמפקח הכללי ישיב גם מה עמדת המשטרה בקשר לקבוצות ההתנגדות שהוקמו.

מ. סתור:
כאשר באתי לארץ^{בר} כיום התקשרתי עם מלא סקום מפקד המחוז והודיתי לו לנהוג בסבלנות ולא לטורח להשתמש בכוח. אני סומך על מר אברהם סיידע להשכין שלום.

הפעולה של הצועקים "שבת" היא בלתי חוקית במידה שיש בה משום התקהלות גדולה. הודעתי לרב פרוש שלא ננקוט בצעדים נגד זוגות אחדים של חרדים שיצעקו "שבת", אבל ברוב שיש התקהלות של עשרות אנשים - יש סכנה של הפרת שלום הציבור ומה שנו חייבים לפעול. הוא הדין לגבי הקבוצות האחרות; מפקד המחוז הודיע לכל הארגונים שהמשטרה איננה זקוקה לשום עזרה, וצווייתי עליו להשתמש בכוח כלפי כל צד שיפר את שלום הציבור.

א. פרי:
אין זה רק ענין של ארבעה אנשים שנפגעו, אלא ענין של הפרעת התנועה במשך שבועות. אני בטוח שרבים נרתעו מלעבור ברחוב, והיו גם כאלה שנפגעו ולא התלוננו במשטרה. (מר המשטרה בא שיתרית: מר סחר הזכיר ארבעה מקרים רק כדוגמה, אך אין אלה כל המקרים).

הדתיים השיגו את השבת/הציבורית במדינה בשבת, אך הם לא השיגו איסור חופש התנועה הפרטית. המשטרה חייבת לסגור על חופש התנועה הזו. אני מסכים שהמשטרה חייבת לגלות מורך-רוח וקטן - אך לגבי כולם: גם לגבי יהודים חילוניים שהפגנות אחרות, גם לגבי ערבים בוצרת. אם צריך לבקש רישון בשביל אטליפה תחת כיפת השמיים בשביל הפגנות שונות - צריכים גם הדתיים לבקש זאת. אינני מתנגד שיערכו הפגנות למען תעמולה לשמירת השבת, אך מסור שהפגנות אלו יפריעו לתנועה ברחובות; בסכנות של המשטרה לקבוע שהתהלוקה תעבור דרך רחובות אחרים.

אם יימסכו צעקות איבה והסתה אלו, יהיו גם קריאות של נגד והדבר עלול להגיע אף לשפיכות-מים. על כן חייבת המשטרה לשקול היטב בדבר.

בט.

הענין הזה טעון שיפור ביורה, ויש גם
לסמוע אנשים שיטטרו כיצד הם בטבעו, מבלי שהמטרה התערה.

היו"ר ב. חת:

במסין בדיון זה ביטלה הבטה, ואני מציע
להזמין את ה"ה כרוש ובניהו שביקשו להופיע.

א. כלפון:

אני מציע להזמין לישיבה גם את חברת-הכנסת
נצר בקשר לענין שהיא העלתה.

ס. הלל:

אני מתנגד לכך שבזמין אנשים שנמגעו
שיטטרו לנו עדות. זהו תקדימ לא בריא,
להודיע בציבור שכל מי שרואה את עצמו
אולם אם יוחלט להזמין - צריך
נפגע רשמי לבוא ולהעיד.

ט. חזני:

אני מציע שלא להזמין כל עדים, אולם
להזמין את ראש עיריית ירושלים כראש
העיר.

אני מציע לא לערבב את הנושא הזה עם
הבעיה השניה, אולם אם יוחלט להזמין את חברת-הכנסת נצר - אני מציע
לפנות גם לחברי-הכנסת רמאל ורובין.

ח. טיגורי-כהן:

אני מתנגד להצעה שלא להזמין עדים.

ש. פרלסטין:

הנוכחה חייבת לשמוע עדויות, ולא -
יש להחזיר זאת לכנסת ולומר שאין לנו
אפשרות לקבוע את העובדות על התנהגות המטטרה.

היו"ר ב. חת:

לישיבה הבאה לא נזמין עדים, אלא במסין
בדיון ואז נוכל להחליט במטלת הזמנת
העדים.

הישיבה הבאה, להפסך הדיון באותו נושא,
תקיימה ביום ג' בעוד שבועיים בשעה 17.00.

הישיבה נעולה.

הישיבה נועלה בשעה 19.25